

DEREGULERING EN DE WET GELUIDHINDER

Jan-Pieter Wind

Deregulering is in de mode. Kranten en tijdschriften staan er vol van en werk- en projectgroepen bestuderen het. Deregulering wordt omschreven als afschaffing of beperking van regulering. Regulering is daarbij het vaststellen door overheidsorganen van ge- of verbodsbepalingen die – mede – gericht zijn op huishoudingen in de marktsector van de economie. In deze definitie zijn voorschriften die betrekking hebben op subsidies, uitkeringen, heffingen, etc. uitgezonderd van het reguleringsbegrip. De dereguleringsmode is overgewaaid uit de Verenigde Staten. Immers de VS richten zich momenteel sterk op de aanbodseconomie waarbij belastingverlaging en deregulering hoofdmoten vormen van het economisch programma. In de aanbodseconomie probeert men, door een aantal belemmeringen voor het bedrijfsleven weg te nemen of te verminderen, te komen tot een opleving van de economie. Een sterke nadruk wordt er gelegd op de werking van het prijsmechanisme. In de milieubeweging wordt doorgaans betwijfeld of de vraag wel zal opleven bij een aanbodgericht economisch beleid en vraagt men zich bovendien af of zo'n meestal ongerichte economische groei wel wenselijk is. Anderzijds wordt bv. in het scenario van het Centrum voor Energiebesparing

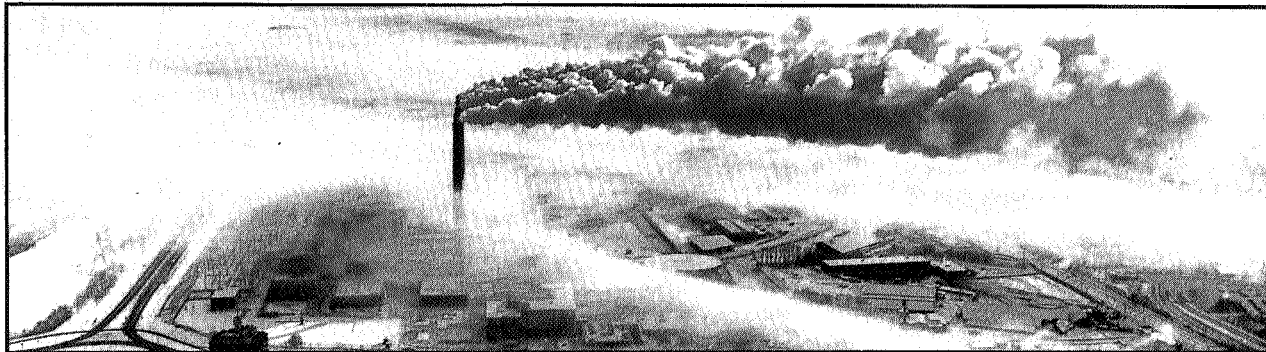
ook sterk het prijsmechanisme benadrukt. Men kan regels onderscheiden in marktconforme en niet-marktconforme regels. In de Nederlandse milieuwetgeving spelen beide reguleringsmotieven een rol. De marktconforme regels zijn hierbij veelal gericht op internalisering van externe effecten. Ze zijn maw. gericht op een verbetering van het prijsmechanisme doordat ze verborgen kosten van een milieu-onvriendelijke productie doorberekenen aan de konsument.

De niet-marktconforme milieuregels zijn hoofdzakelijk gericht op afremming van het gebruik van demerit-goederen. Demerit milieugoederen zijn goederen waarvan de productie en het gebruik leiden tot een onaantvaardbaar geachte belasting van het fysisch milieu. Overigens kunnen soms regelingen van de ene soort zich voordoen in de gedaante van de andere soort. Immers men kan iets zo duur maken dat er in feite een verbod op staat. Bij de verdergaande ontwikkeling van het begrip deregulering is de inhoud van het begrip deregulering verwijdt. De Minister President verstaat onder deregulering het stroomlijnen, het vereenvoudigen en het verminderen van regelgeving op alle gebieden waar de staat thans optreedt. In het kader van deze deregulering startte de regering een vijftal projecten. Projekt

1 heeft betrekking op de algemene aspecten van deregulering. Projekt 2 zal, met als invalshoek de last die de marktsector ondervindt van regelgeving, op alle wetgeving betrekking hebben met uitzondering van de terreinen die door de projecten 3 en 4 worden bestreken. Projekt 3 gaat over de regelgeving betreffende ruimtelijke ordening en milieuhygiëne. Projekt 4 heeft betrekking op de bouwregelgeving. Projekt 5 bekijkt het steuninstrumentarium voor het bedrijfsleven.

De auteur is beleidsmedewerker bij de Milieufederatie Groningen.

De Wet Geluidhinder is een nieuwe wet. Hij is tot stand gekomen in het spoor van vele andere milieuwetten. Deze wet moet gevaar, schade en hinder door geluid beperken of voorkomen. Daartoe wijst deze wet drie soorten van maatregelen aan: bestrijding van geluid aan de bron, maatregelen in het gebied tussen de bron en de geluidgevoelige gebouwen in de buurt en voorts afscherming van het geluid in de gebouwen die met lawaai worden belast. De Wet Geluidhinder is een kaderwet. Dat betekent dat de wet de mogelijkheid biedt om middels Algemene Maatregelen van Bestuur een aantal zaken nader uit te werken. Deze AMvB's

kunnen weer nader worden uitgewerkt in beschikkingen en circulaires. Dit is inmiddels op ruime schaal gedaan.

Een uitgangspunt voor een onderzoek naar de regulering van de Wet Geluidhinder zou kunnen zijn het zoveel mogelijk beperken van de onnodige last die het bedrijfsleven ondervindt van de in de Wet Geluidhinder en de erbij behorende regelingen vastgelegde ge- en verboden. In de eerste plaats zijn er de eisen voor een maximale geluidproductie van lawaaimakers zoals machines. Bedrijven moeten hiervoor vaak voorzieningen treffen. Het is echter de vraag of het makro-ekonomisch effect daarvan negatief genoemd moet worden. Duidelijk is dat in de geluidisolatie branche van een ekonomische crisis weinig tot niets te merken is. Integendeel, de geluidisolatie floreert dankzij de Wet Geluidhinder.

In de tweede plaats is er het zoneringssysteem om industrieterreinen. De afmetingen van de zones moeten per geval door de gemeenten worden bepaald. Om te kunnen voldoen aan de wettelijke normen worden in een zone rondom een industrieterrein geluideisen opgelegd aan de A-inrichtingen (grote lawaaimakers) in die zone. De aanvragen voor een geluidhindervergunning aldaar worden conform de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne behandeld door de provincie. De gemeenten zijn belast met de controle op de naleving van voorschriften. Op een onlangs door de vereniging voor de metaal- en de elektrotechnische industrie georganiseerde landelijke milieudag werd benadrukt dat het verschaffen van informatie over de werking van dit soort zaken hard nodig is. Volgens ir. W.M. Schuller, die sprak voor de FME, is de uiteindelijke zonegrens een politieke beslissing die in een industriegezinde gemeente ruim en in een woningbouwgezinde gemeente krap om de contour van 50 dB (A) gelegd zal worden. Omdat de zonegrens in bestemmings-

plannen zal worden opgenomen is het, aldus Schuller, voor de bedrijven geboden actief mee te denken bij het vaststellen van de zonering. Naar mijn mening valt niet goed in te zien wat de makro-ekonomische voordelen van het bedrijfsleven zouden zijn bij een ingrijpende deregulering van het zoneringssysteem. Als ook het bedrijfsleven inspreekt bij het vaststellen van de zonegrens is de gemeente, als kenner van de lokale omstandigheden, in beginsel goed in staat verschillende belangen tegen elkaar af te wegen. Aan A-inrichtingen worden in het kader van de Wet Geluidhinder heffingen opgelegd. Deze heffing is bedoeld om de kosten te dekken van het voorkomen of beperken van geluidhinder van deze A-inrichtingen, alsmede van maatregelen die daarmee verband houden. Maw. zij zijn de weerslag van het principe de vervuiler betaalt. De heffingen zijn gebaseerd op de geluidfaktor van het bedrijf. De geluidfaktor is het produkt van het geluidvermogen en de tijdsduur van het lawaai. Vanuit het bedrijfsleven is fel geïntereerd tegen dit soort heffingen.

Heffingensysteem onwenselijk

De vraag die wellicht na deze konstatering het meest interessant is, is de vraag of er in plaats van het heffingsinstrument een ander instrument terug komt. Te denken is dan bijvoorbeeld aan een belastingverhoging zodat de maatregelen die nu uit de heffing worden betaald dan worden gefinancierd uit de algemene middelen. Naar mijn mening mag deregulering van het heffingensysteem er niet toe leiden dat er geen maatregelen meer tegen geluidhinder bij A-inrichtingen genomen worden. Ook is het wenselijk dat er een zekere relatie blijft bestaan tussen degene die de kosten voor de maatregelen opbrengt en degene die het treffen van maatregelen noodzakelijk maakt. Mijn konklusie is daarom dat een inhoudelijke deregulering

van het heffingensysteem onwenselijk is. Wel zijn wellicht technische vereenvoudigingen op zijn plaats.

Het aktieprogramma ruimtelijke ordening en milieubeheer spreekt tevens van een algehele evaluatie van de Wet Geluidhinder. Een goede evaluatie is naar mijn mening wenselijk bij elke nieuwe wet. Het zou in feite een beginsel van zorgvuldig bestuur moeten zijn, dat de effectiviteit en de kosten van een wet worden geanalyseerd en dat de knelpunten worden gesignaleerd. Regels zoals deze zijn er natuurlijk niet zo maar gekomen. Daarom bestaat de mogelijkheid dat dereguleren verschuiven van regelgeving kan zijn. Bij de Wet Geluidhinder valt dan te denken aan de regelingen die raakvlakken hebben met het lawaai probleem zoals de hinderwet. De regelgeving in deze sektor zou er meer versnipperd door raken als men door compromissen deze kant op zou gaan. Tot slot merk ik op in navolging van Natuur en Milieu dat procedurele deregulering (reregulering) als een voor de hand liggende stap in een proces van een volwassen wordend stelsel van milieuwetgeving beschouwd dient te worden. In de (historisch) verklaarbare verbrokkelde milieuvoorschriften dient meer samenhang te worden gebracht; ook moeten deze doorzichtiger worden gemaakt. Herbezinning op de wetgeving en het daarop gebaseerde beleid dienen te leiden tot een stelsel van regels dat een effectief en preventief milieubeleid mogelijk maakt. Zelfsprekend moet dit tegen op gering mogelijke kosten en met zo min mogelijk bureaucratie. Het parlement zal tegen deze achtergrond de dereguleringsvoorstellen dienen te toetsen op hun waarde. Als dit niet zorgvuldig gebeurt valt te vrezen dat de nu in gang gezette trein ergens onbestuurbaar van de rails af zal lopen.